

САЙТ «КОЗАЦЬКОГО КРАЮ» В ІНТЕРНЕТІ
WWW.COSSACKLAND.ORG.UA

Козацький край

№ 2 (119),
квітень 2023 року

ЗА НАШУ І ВАШУ СВОБОДУ!
Za wolność naszą i waszą!

1920

2023

9 ТРАВНЯ 1920 РОКУ В КИЄВІ ПРОЙШОВ ПАРАД ПЕРЕМОГИ УКРАЇНСЬКО-ПОЛЬСЬКИХ ВІЙСЬК.
У КВІТНІ 2023-ГО У ПОЛЬЩІ ТРЕНУЮТЬСЯ УКРАЇНСЬКІ ЕКІПАЖІ «ЛЕОПАРДІВ»,
ГОТОВИХ ДО КОНТРНАСТУПУ...

Євген Лисенко в кабіні свого винищувача (прижиттєве фото)

Поштову марку, присвячену Євгену Лисенку родом зі смілянської Ротмистрівки, який загинув рік тому, навесні 2022-го, розробили у далекій Центральноафриканській Республіці.

Майор Лисенко воював у складі Севастопольської бригади тактичної авіації ім. Покришкіна. Це одна з тих бригад, що відмовилися переходити на бік росії у 2014

НА ЧЕСТЬ ЛЬОТЧИКА З ЧЕРКАЩИНИ В АФРИЦІ ВИГОТОВИЛИ ПОШТОВІ МАРКИ

році, і перебазувалася з Криму спочатку на Миколаївщину, а потім на захід України.

9 березня 2022 року 28-річний пілот на винищувачі МіГ-29 вступив у свій останній повітряний бій проти двох російських літаків. Один з них Євген встиг збити, проте потім від ворожих снарядів загорівся і його літак. Навіть тоді пілот не залишив кабінку винищувача, відтягнувши в останньому польоті палаючу багатотонну машину в поле, подалі від сіл Окілок і Новопись з мирними людьми...

Після загибелі Євгена Лисенка його дружина Катерина разом з 3-річною донькою і сином, якому не було ще й року, приїхала до Ротмистрівки на Смілянщині, де живуть батьки Євгена. Тут і поховали Героя з почесними...

У серпні 2022 року один з пілотів Севастопольської бригади вже зробив оригінальну "відзнаку" для свого загиблого командира: на такому ж як у Євгена МіГ-29 пілот наніс розгромний ракетний удар по росій-

ських окупантах, зафіксувавши це на відео і присвятивши його Євгену Лисенку. У грудні 2022-го було зібрано понад 25 тисяч підписів на петиції до Президента з проханням присвоїти загиблому льотчику з Черкащини звання Героя України...

На березні, виготовленої нещодавно в далекій Африці – портрет Євгена Лисенка, літаки і шеврон з грифоном та гаслом «Вірні Вітчизні» – емблемою Севастопольської бригади тактичної авіації, де служив майор.

До речі, це далеко не перший випадок друку в африканських країнах марок, присвячених війні України проти росії. Майже одночасно Республіка Чад і Республіка Нігер, розташовані, відповідно, на півночі і заході Африки, надрукували різні за сюжетом, але єдині тематично поштові марки "Кримський міст", присвячені

підриву цієї незаконної споруди. Причому, Республіка Нігер ще раніше випустила марку "Палаюча москва", на приємний спогад про ураження й затоплення у квітні 2022 року флагмана Чорноморського флоту РФ, крейсера "москва".

Ліберія випустила серію поштових марок, присвячених битві за "Азовсталь", а вже навесні 2023 року в Центральноафриканській Республіці віддруковано марку із зображенням палаючого московського Кремля, з бійцем українських Сил спецоперацій на його фоні і гаслом «Слава Україні!»

Друк подібних марок у державах Африки демонструє, що і на цьому континенті люди, здатні до аналітики, прекрасно орієнтуються, на чому бої правда у новітній війні XXI століття. Кошти, виручені від продажу африканських марок, було направлено на підтримку України...

ВІЙСЬКОВІ РЯТУЮТЬ ТВАРИН З-ПІД БАХМУТА

Вівчарка Альба оселилася на Золотоніщині, а кобила Соля транзитом через Канів евакуйована до Улянівки

Ян і Альба

Врятована під Бахмутом німецька вівчарка на ім'я Альба була вивезена до Черкас і нині вже обживається у вольєрі в селі поблизу Золотоніші.

«Їй приблизно 4 роки, залишена господарями під Бахмутом. Добра, порядна, майже має УБД (посвідку учасниці бойових дій)», - шукаючи бажаних допомогти тварині, з гумором описував у березні чотирилітній боєць 3-ї окремої штурмової бригади, що постала з легендарного «Азову» - черкащанин Ян Антонюк. Проте ще майже місяць вівчарка, яка вже на звук вмільа розрізняти калібри «прильотів», залишалася поруч з Яном у найгарячішому на сьогодні місці планети - туди не могли добратися навіть відчайдухи-волонтери. Зрештою, Альбу вивезли самі військові.

Новий господар Альби працює на Золотоніщині агрономом, вівчарка вже здружилася з ним і добре почувалася у тихому і мирному селі. Вченими давно доведено, що собаки розрізняють всього два кольори, синій і жовтий, а ще - те, що вони вмільють бачити сни. Сто відсотків, у тих снах до Альби приходять і люди в «пікселі» ЗСУ - ті, що врятували їй життя...

Тим часом, боєць черкаської тероборони, канівець Олег Петриченко розповів «Козацькому краю» про ще одну щасливу історію порятунку тварини з прифронтової зони. Товариш Олега по багатьох козацьких заходах і вишколах у Трахтемирові, Ігор Кіструга евакуйовував з-під обстрілів під тим же Бахмутом... кобилу, яку назвали Соля. Декілька місяців поспіль, жахаючись обстрілів і вибухів, вона попри все регулярно приходила до позицій українських бійців і ті її підготовували. Про нещасну тварину дізналася тележурналістка Соломія Вітвіцька, а вже від неї - Кіструга, який чудово знає коней і вмільє з ними обходитися... Декілька ночей він з ризиком для життя шукав Солю між траншеями і вирвами від снарядів, зрештою знайшов і вивіз транзитом через Канів на Улянівку, де її зустріла Соломія Вітвіцька.

«Вона ще трохи налякана (довго чула гучні вибухи поруч), але дуже ніжна і вже освоюється у новій домівці. А ще у неї сердечко на лобі, і це так мило», - розповідає журналістка. В гості до Солі і Соломії вже приїздили бійці з передової, які встигли здружитися з твариною, шанованою в Україні ще з часів скіфів і козаків...

Соломія і Соля

ФОТОФАКТ

УРОДЖЕНЕЦЬ УМАНІ «ПЕРЕПРОФІЛЮВАВСЯ» З ПЕЙЗАЖИСТА НА ХУДОЖНИКА ВІЙНИ...

Картини художника Юрія Клапоуха, якому минулого місяця виповнилося рівно 60 років, є в приватних колекціях США, Німеччини, Австрії, Польщі, Чехії...

Народжений в Умані на Черкащині, колишній авіаінженер, який став митцем, вже давно жив у Харкові, поки вранці 24 лютого 2022 року російські снаряди й ракети не обірвали мирну ідилію художника, який досі малював практично виключно полотна, присвячені сільським пейзажам, краєвидам природи і мирним людям. Від прямих попадань снарядів «склався» гараж і він розчавив бетонними плитами улюблений позашляховик митця, з якого той завжди «пилінки здмухував». Певний

Весна-2023: українська природа оживає на фоні мертвого російського танка...

час жили у батьків у відносно спокійній частині Харкова - бо їхній мікрорайон захопили росіяни, розграбували й понищили будинок. Після тижня, проведеного у сирому підвалі під новими обстрілами, хвора на ковід дружина художника отримала повторне запалення легень. І тільки тоді вони вирішили виїхати з Харкова на захід країни. Поїхали на Тернопільщину, яку їм рекомендувала одна з учениць Клапоуха, з якою спілкувався через власний ютуб-блог, де навчає бажаних художньої майстерності. Колись в дитинстві він кожне літо проводив у бабусі поблизу Тального на Черкащині - в селі Залісся. На Тернопільщині ж оселилися у селищі зі співзвучною назвою Залісся.

У творчості Клапоуха з'явився новий напрямок - багато картин колишній студент Московського університету мистецтв

присвятив ЗСУ - українським воїнам, які відстояли його рідне місто від російських агресорів і розгромили окупантів на Харківщині. Художник, який працює у стилі романтичного реалізму, малює і за справжніми фото бійців з фронту і за вигаданими сюжетами, у яких переплітаються часи й історії. Так, скажімо, був створений портрет реального бійця ЗСУ Павла «Зігфріда», якого біля бетонної стіни оберігають трое вовків, один з яких зубами ламає стрілу. Митець обіграв давню українську легенду про козаків-характерників, які начебто могли обертатися на вовків і ворожі стріли на льоту зупиняти... Картина називається «Побратими».

Колишній уманчанин відслідковує новини про відбудову рідного Харкова, куди збирається повертатися. А поки - вносить серйозний вклад у культурне життя Тернопільщини, зокрема - розробив герб-ікону Залісся, де нині живе. До 500-річчя отримання містечком Магдебурзького права нещодавно навіть виготовлено й урочисто погашено поштові марки з цим гербом-іконою.

Потроху повертається і до малювання пейзажів, але навіть у нещодавньому сюжеті, присвяченому весні в українському селі, на передньому плані його картини півень з курками мирно щипають травичку біля відірваної башти спаленого російського танка...

Весняний день 2023 року став першим днем для ще одної нової української родини: боєць Нацгвардії освідчився в коханні і зробив пропозицію дівчині на сцені міського будинку культури в Каневі, просто під час концерту популярного співака Артема Пивоварова, перед залом із декількома сотнями «свідків»...

Більше 20 мільйонів гривень міського бюджету Черкас спрямують на закупівлю дронів для ЗСУ

Міський голова Черкас Анатолій Бондаренко ініціював проведення позачергової сесії Черкаської міської ради, на якій буде передбачено субвенцію обласному бюджету для підтримки Збройних сил України.

За ці кошти запланували придбання 50 квадрокоптерів серії DJI Mavic та обладнання до них для наших захисників. Ці дрони допоможуть їм із виконанням поставлених бойових завдань на передовій.

«Перемога України в цій жорстокій та несправедливій війні з росією – прагнення кожного свідомого громадянина. І сьогодні ми всі гуртуємося навколо цієї мети та робимо все можливе, аби підтримати наших захисників. Ми постійно шукаємо шляхи підтримки наших захисників, оскільки нові потреби виникають щодня. Працюємо далі заради українського майбутнього», – зазначає міський голова Черкас.

Попри негоду та інші випробування війни, черкащани на передовій налаштовані позитивно і щодня нищать ворога. Робити це ще ефективніше допоможуть дрони, закупити які планує рідне місто.

Фейбук-фото Володимира Педька (118-а бригада ТрО) та Дмитра Кухарчука (3-а окрема штурмова бригада)

ПОСОЛ БЕЛЬГІЇ ЦІКАВИТЬСЯ ЧЕРКАЩИНОЮ

25 квітня очільник Черкаської ОДА Ігор Табурець мав зустріч із Надзвичайним і Повноважним Послом Королівства Бельгія в Україні паном Петером Ван де Велде.

«Ми надзвичайно цінимо підтримку бельгійського народу в нашій боротьбі та зацікавлені у продовженні двосторонньої співпраці між нашою областю та регіонами Королівства Бельгія.

Нашими ключовими завданнями залишаються безпека, розміщення вимушених переселенців, надання публічних, освітніх і медичних послуг населенню, відновлення економічних процесів, бо маємо працювати і за себе, і за постраждалі області. У кожній із цих сфер ми стаємо сильнішими з допомогою наших друзів і партнерів. Де і яке підсилення нам потрібне – в деталях обговорили із паном Послом.

Вірю, що ця зустріч матиме в подальшому практичні результати», – прокоментував Ігор Табурець.

Очільник облادміністрації відвідав бійців-черкащан на передовій

Керівник Черкаської обласної військової адміністрації Ігор Табурець повернувся з чергової поїздки на Схід.

Разом із комбригом Черкаської бригади тероборони Анатолієм Стуженком очільник області навідав підрозділи, що зараз виконують завдання на першій лінії оборони та окремі механізовані бригади, де теж служать черкащани.

«Настрій у наших захисників і захисниць бойовий. Ми його ще трохи покращили, доправивши потрібне підсилення від нашої області. Повнопривідні автівки, квадрокоптери, тепловізори, генератори – закрили нагальні запити. Не забули, звісно, і про великодні гостинці від наших громад.

Окрім того, передали одному з військових мобільних госпіталів – а це справді передова порятунку наших оборонців – два портативні УЗД-апарати та потрібні медикаменти. Вчасна діагностика завжди важлива, надто в умовах бойових дій.

Мав велику честь вручити нашим захисникам відзнаки від Головнокомандувача ЗСУ Валерія Залужного. Про вклад черкащан у переможні бої та операції ще багато почуєте згодом», – з оптимізмом прокоментував поїздку на передову Ігор Табурець.

На деокуповану Херсонщину відправлено черговий вантаж гуманітарної допомоги

Черкащина доставила новий вантаж підтримки на Херсонщину, – продовжуємо спільно допомагати Нововоронцовській тергромаді, яка оговтується від «руського міра» та окупації.

Цього разу на Херсонщину привезли 62 тони найнеобхіднішого: продукти, дитяче харчування, питну воду, медикаменти, дрова, мотокоси, а також труби – для відновлення водопостачання. Окрім того, підсилили Нововоронцовську центральну лікарню апаратом штучної вентиляції легень.

«Дякую всім підприємцям і депутатам обласної ради, які долучилися до цього збору! А також благодійним фондам «Другий фронт Черкаси», «Гуманітарний Хаб Черкаси», «Хрещатик-Сіті» та італійському партнерові Malve di Ucraina. Разом робимо важливе!», – наголосив очільник обладміністрації Ігор Табурець.

3 полону повернуто водночас чотирьох черкащан

На Великдень четверо героїв повернулись з ворожого полону додому, на Черкащину і воз'єднались зі своїми родинами: молодший сержант Данило Медведюк, солдати Ярослав Завертаній, Євген Курятник та Вячеслав Онищенко.

Вони – серед 130 українців, яких напередодні звільнили у межах великого обміну.

Вітаємо на Батьківщині!

Життя кожного українця – найвища цінність!

Змагання «Поклик Яру» імені Василя Чучупаки проведено у новому форматі

22-23 квітня відбулося туристичне змагання ім. Василя Чучупаки в Холодному Яру. Це був новий формат заходу «Поклик Яру», яким Організація продовжує популяризувати Головного Отамана Холодного Яру.

17 команд брали участь у змаганнях – це 71 учасник з різних регіонів України, – юні патріоти зібралися, щоб підкорити холоднороські стежки та випробувати себе.

Старт змагання відбувся на території Креселецького лісництва. Формат заходу передбачав користування офлайн-картами, які учасники загрузили з позначеними точками. Кожна команда повинна була зібрати найбільше контрольних пунктів (КП) за відведений час, всього їх було 50. Але кожне КП має різну кількість балів, тому було важливо зібрати не максимальну кількість КП, а максимальну кількість балів. Одні точки потрібно просто сфотографувати для того, щоб «взяти» інші точки потрібно було виконати завдання, яке давали волонтери на місці. Виконали – отримуєте бонусні бали, не виконали – йдете з нічим. Перемогли ті команди, які збрали найбільшу кількість балів.

Офіційне закриття заходу відбулося на місці останнього бою Василя Чучупаки. Учасники смолоскипною ходою від Креселецького лісництва дійшли до цього місця та запалили урочисту ватру. Змагання не лише принесло перемогу тим, хто набрав найбільшу кількість балів, але й подарувало усім неймовірні емоції та враження...

Похід відвідали учасники з Черкас, Києва, Луцька, Рівного та інших регіонів. Організація «Поклик Яру» реалізувала захід за підтримки Управління у справах сім'ї, молоді та спорту Черкаської ОДА.

ГО «Поклик Яру» займається культурно-освітніми та виховними заходами. Задекларована мета – виховання відповідальної молоді на засадах Побратимства, Дисципліни та Патріотизму. Одна з цілей організації – популяризація історичного регіону Холодного Яру, але в плани команди входить розширювати свою діяльність в інших регіонах України. «Поклик Яру» – аполітична і неприбуткова організація, яка більшість заходів присвячує роботі з молоддю.

ВЕСНЯНЕ ВОДОПІЛЛЯ:

ситуація на Черкащині дещо стабілізувалася, але є загроза «другої хвилі»

Попри певну стабілізацію ситуації з весняним водопіллям на Черкащині, усі відповідні обласні служби продовжують працювати у посиленому режимі, оскільки загроза зберігається — можлива друга хвиля стихії.

Станом на 25 квітня підтопленими в Черкаському та Золотоніському районах лишаються:

- ✓ 39 житлових будинків (-1 за добу);
- ✓ 124 двори (-11);
- ✓ понад 451 га полів (-14,2 га).

Мобільні групи рятувальників продовжують

чергування по всій зоні підтоплення, відстежуючи ситуацію і забезпечуючи оперативне реагування.

Жителям, які відмовились від евакуації, за потреби доправляється питна вода, продукти та ліки.

«Дякую Червоному Хресту України та його обласній організації за допомогу. Разом пройдемо і це випробування!», — зазначив начальник Черкаської обласної військової адміністрації Ігор Табурець, який постійно тримає ситуацію на особистому контролі.

На Черкащині стартувала екологічна акція «Шевченко єднає Україну»

Державна екологічна інспекція України у рамках програми Президента «Зелена країна» провела висадку дубів на малій батьківщині видатного українського поета Тараса Шевченка.

Програмою Президента визначено — за 3 роки висадити 1 мільярд нових дерев. І саме тому Держекоінспекція розпочала еко-акцію «Шевченко єднає Україну». Саджанці дуба

Шевченка будуть висаджені по усій території України в різних локаціях, у тому числі пов'язаних з життям і творчістю Кобзаря. В рамках акції буде висаджено 1000 дубів по всіх областях України.

Сіянци — з Дуба Шевченка, в дуплі якого малий Тарас ховав свої малюнки від пана Енгельгардта. Вирощені в лісовому розсаднику Пехівського лісництва філії «Звенигородського лісового господарства», саджанці дубів формують алею з 27 дерев, що символізує кількість областей, АР Крим, міста Київ та Севастополь, навколо того самого дуба віком понад 1000 років, що росте у селі Будище. Акцію розпочали на Черкащині саме тому, що це місце, де Кобзар розпочав свій творчий шлях.

Директор департаменту Держекоінспекції Максим Железняк зауважив, що це знаково, адже наші традиції, наша культура, наша мова — це наше майбутнє і майбутнє наших дітей.

Під час заходу головою Черкаської ОДА Ігорем Табурцем спільно з Директором департаменту Держекоінспекції Максимом Железняком висаджено перший саджанець.

Керівництво Держекоінспекції вважає, що це важлива ініціатива, спрямована на підтримку збереження довкілля та відновлення природних ландшафтів.

Віriamo, що подібні заходи допоможуть зробити наше середовище чистішим та здоровішим для майбутніх поколінь.

У РІЧНИЦЮ ЗАТОПЛЕННЯ «МОСКВИ» В ЧЕРКАСАХ ВІДКРИЛАСЯ ВИСТАВКА «ШОЛОМИ ВОЛІ»

Що є спільного у Валерія Залужного, братів Байрактарів, Леха Валенси і Річарда Бренсона? Шоломи, розмальовані на Черкащині...

Черкасько-уманська команда MAGICREW продовжує реалізацію амбітного плану мистецької волонтерської підтримки Збройних Сил України: за підтримки Черкаської ОДА 13 квітня у Черкаському художньому музеї відкрилася виставка «Шоломи Волі», присвячена річницю останнього походу крейсера «москва» — за адресою, вказаною цьому російському кораблю захисниками українського острова Зміїний.

Черкащани Анатолій Депутат та Андрій Кравець і дев'ять художників з Умані (Василь Власюк, Анастасія Шепета, Олег Сирота, Людмила Довгань, Ігор Хасіатулін, Володимир Савченко, Лариса Гоменюк, Борис Яцюк і В'ячеслав Запісецький) реалізували ідею розпису яскравими сценами українсько-російської війни 15 армійських шоломів застарілого, радянського типу, об'єднаних спільним гаслом — «адресою» для російського військового корабля.

Ще один шолом, окремо підготовлений командою MAGICREW, очільник Черкаської обласної

військової адміністрації Ігор Табурець вручив Головнокомандувачу ЗСУ Валерію Залужному до Дня української державності. Художниця Анастасія Шепета розмалувала шолом символами малинового штандарта Головнокомандувача ЗСУ, чорного холоноярського прапора, зеленого дубового листа, чорного ворона і козака з шаблею — як данина

Черкащини у рамках волонтерського проєкту. Ці мистецькі витвори оздоблені впізнаваною у Туреччині та Україні символікою. Два з них «персоналізовані» під кожного з братів Байрактарів, а на третьому, з логотипом «Байкара» — можна бачити не лише знаменитий турецький безпілотник, а й... кішку з легенд Корану, породи турецький ван — знамениту

Просто в день відкриття виставки, 13 квітня, начальник Черкаської обласної військової адміністрації Ігор Табурець забрав один з «Шоломів Волі» (роботи В'ячеслава Запісецького) у поїзду на Схід — наступного дня він вручив його у подарунок командирі 67-ї ОМБр, у складі якої воює легендарний підрозділ «Вовки Да Вінчі».

віковим традиціям Визвольної боротьби, уособленням яких став Холодний Яр. А ще три шоломи з Черкащини

добралися до Стамбула — власники славетної фірми з виробництва бойових безпілотників, брати Халук і Селчук Байрактари тримають їх на почесному місці у офісі компанії. Поруч з орденами «За заслуги», отриманими від президента Володимира Зеленського, обидва брати тримають у своїх кабінетах шоломи, розписані художниками з

тим, що в неї одне око блакитне, а інше жовте, «у кольорах українського прапора»...

А що з 15 шоломами основної колекції, призначеної для продажу на підтримку ЗСУ? Два перші радянські шоломи з Черкащини, розмальовані символікою сучасної Визвольної війни, були продані за 11 000 доларів (на той час понад 430 тисяч гривень) з аукціону в США, організованого генеральним консулом України в Чикаго Євгеном Дроботом за сприяння глобальної ініціативи United24. Як відомо, платформа United24, яку презентував торік у травні Президент Зеленський, акумулює через Нацбанк донейти з усього світу, які розподіляються на державні потреби в часі війни: на оборону і розмінування, гуманітарну допомогу і відбудову держави.

Подальші ж аукціони черкасько-уманська команда планувала присвятити забезпеченню вже конкретних підрозділів, у складі яких воюють черкащани. Та раптом прозвучала заява про те, що автором легендарної фрази «адреси» для російського корабля був нібито не Роман Гриб, з Черкащини, як досі вважалося, а інший захисник острова Зміїного. А в центрі кожного шолома з колекції — особистий автограф Романа Гриба і ця знаменита фраза англійською мовою...

Організатори проєкту взяли

паузу для вирішення подальшої долі колекції, проте нині унікальні шоломи виконують ще одну свою місію: зберуть черкащани на виставку, яка діятиме у Черкаському художньому музеї з 13 по 30 квітня. Усі кошти, зібрані під час заходу буде спрямовано на підтримку переможців ЗСУ.

Вручення шолома Головнокомандувачу ЗСУ в Києві, і братам Байрактарам в Стамбулі, продаж шоломів на аукціоні в Чикаго, а тепер і виставка в Черкасах — це перша, але далеко не остання серія акцій перетворення мотлоху совкової воєнщини на справжній витвори мистецтва і «донати» для сучасного озброєння ЗСУ. Команда MAGICREW має багато планів, які навіть після нашої Перемоги і завершення війни продовжаться і як підтримка сфери культури в Україні, яка наразі страждає як у результаті бойових дій, так і в результаті тимчасового вимушеного виїзду за кордон частини творчого люду...

Варто зазначити: ідея з розписом шоломів веде початок ще від часів Майдану 2014 року — в часі Революції Гідності художник Василь Власюк, який бере участь і в сьогоднішньому проєкті, розмалював будівельні і військові каски революціонерам та симпатикам новітньої Української Революції, — зокрема, такі шоломи тоді отримали у подарунок британський меценат Річард Бренсон та експрезидент Польщі Лех Валенса.

20 квітня на аукціоні, організованому Благодійним фондом «Черкаси Чайка», ще один шолом з колекції «Шоломи Волі», роботи Анастасії Шепети, продано за 30 000 гривень — кошти підуть на купівлю автомобіля для десантників 95-ї ДШБр ЗСУ.

ЧЕРКАСЬКА ТЕРОБОРОНА РІВНЯТИМЕТЬСЯ НА ЛЮТОГО-ЛЮТЕНКА

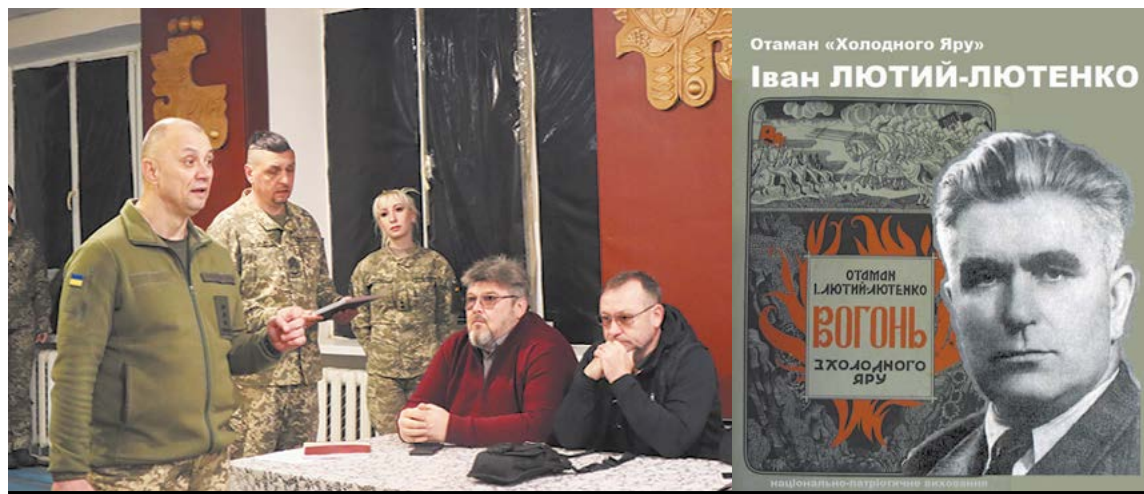
Ідея почесного найменування для Черкаської бригади тероборони отримала потужну підтримку волонтерської спільноти

Представники більше 30 волонтерських об'єднань та організацій, підприємці, депутати міськради, керівники установ та просто волонтери, які впродовж року допомагали військовослужбовцям 118-ї бригади тероборони, завітали в гості до бійців незадовго до Великодня.

Комбриг Анатолій Стуженко подякував кожному волонтеру та вручив сувеніри із символікою Черкаської бригади територіальної оборони. Обговорили нагальні потреби підрозділів та окреслили шляхи їх вирішення. Вперше на подібному зібранні провели громадські слухання стосовно бригаді почесного найменування. Усі присутні підтримали пропозицію почесної назви «118 ОКРЕМА БРИГАДА ІМЕНІ ОТАМАНА ЛЮТОГО-ЛЮТЕНКА».

Є дійсно багато вагомих аргументів на користь найменування Черкаської бригади тероборони на честь цього славетного офіцера Армії УНР і отамана Холодного

Під час зустрічі з військовими громадські активісти й волонтери підтримали ідею почесного найменування для Черкаської бригади тероборони — на честь отмана Лютого-Лютенка

Яру.

Іван Макарович Лютий-Лютенко — уродженець Черкащини, народився 24 червня 1897 року в селі Товмач (донедавна Звенигородського району).

Учасник Першої світової вій-

ни. В часі Української революції та Визвольних змагань — кадровий військовий Дієвої Армії УНР (до літа 1919 року), а потім — командир загону «Вільного козацтва» (фактичного прообразу територіальної оборони) у Звени-

городці і один з чільних отаманів військового керівництва Холодного Яру у 1919-1922рр.

Мав повстанське псевдо «Гонта», яке підкреслює тяглість традицій Українського Спротиву і може бути взірцем для воїнів вже

XXI століття.

У складі Дієвої Армії відзначився у переможних боях Першого зимового походу (зокрема, на території Черкащини). У боротьбі проти московських окупантів був одним з найефективніших холодноярських отаманів — за деякими даними, навіть обирався на якийсь час Головним отаманом Холодного Яру.

На вимушеній еміграції у Польщі, Німеччині, Марокко і США продовжував підтримувати справу Визвольної боротьби проти окупантів, звідки б вони не приходили на українську землю. У часі Другої світової війни арештовувався німецьким гестапо і провів пів року в застінках Люблінської тюрми.

Популяризуючи ідеї боротьби за державну незалежність України, 1986 року в Детройті (США) видав друком книгу спогадів «Вогонь з Холодного Яру». Помер і похований у Саут-Баунд-Бруці (штат Нью-Джерсі) навесні 1989 року.

ВІТАЮЧИ УКРАЇНСЬКИХ ВОЇНІВ З ВЕЛИКОДНЕМ-1921, ГЕНЕРАЛ З УМАНЩИНИ ПРОРОКУВАВ «ПРОДОВЖЕННЯ БОРОТЬБИ» В МАЙБУТНЬОМУ...

Гаврило Базильський народився 25 березня (6 квітня за н.ст.) 1880 року в Соколівці Уманського повіту. Його рід походив із сусіднього села Кишинівці, а перші предки майбутнього українського генерала, які були згадані у письмових документах XVIII століття – брати-гайдамаки Базильщуки.

У вересні 1900-го 20-річний Гаврило Базильський вступив на військову службу «однорічником 2-го розряду» до 175-го піхотного Батуринського полку, що тоді дислокувався в Умані. Восени 1902 року зарахований юнкером Чугувського піхотного училища, яке закінчив у квітні 1905 року в чині підпоручика. У мирний час проходив службу в піхотних полках, що дислокувалися у Санкт-Петербурзі, Кам'янці-Подільському й Умані. Зрештою, восени 1912-го став викладачем чотирикласного міського училища в Маньківці (Черкащина). Всього два роки практично суто цивільного життя – і розпочалася Перша світова війна... Поручик Базильський воює проти німців у складі 258-го піхотного Кишинівського полку. Всього за 5 днів жорстоких боїв у жовтні 1914 року під селом Урож на Галичині, уманчанин здобув репутацію надзвичайно хороброго офіцера. В ті дні він особисто очолює успішну атаку роти, був нагороджений іменню Георгіївською зброєю і позачергово отримав звання капітана.

Пізніше були нові бої, контузії, поранення... Навесні 1917 року Базильський вже командує Кишинівським полком, а на початку літа того ж року отримує погони полковника.

Революцію ветеран Першої світової зустрічає вже як досвідчений бойовий офіцер, нагороджений орденом Святого Георгія IV ступеня, Георгіївською зброєю, солдатською відзнакою Святого Георгія IV ступеня з лавровою гілкою і всіма бойовими орденами до Святого Володимира III ступеня «з мечами та биндою». Мав блискучі атестації начальства.

У 1917 році став ініціатором українського військового руху у 65-й піхотній дивізії, до складу якої входив 258-й Кишинівський полк. 23 червня Базильський підписує постанову про закладання українських бібліотек при кожному батальйоні. Влітку організував український курінь у складі свого полку. Для українізації об'їздив

Влітку 2012 року рішенням Соколівської сільської ради центральної площі села присвоєно ім'я генерала Армії УНР Гаврила Базильського. 29 липня на цій площі у рідному селі командувача Запорізької дивізії Армії УНР відбулось урочисте освячення встановленого благодійною ініціативою «Героїка» пам'ятного знаку воїнам Армії УНР. «Петлюрівський» хрест з білого каменю власноруч виготовив майбутній воїн бригади «Чорних запорожців» ЗСУ Олег Собченко, який загинув у січні 2023 року у новітній війні проти російських окупантів...

два корпуси 9-ї російської армії, йому в цьому сприяв Спиридон Білецький, комісар Центральної Ради при IX-й російській армії. В кінці 1917 року українізував дивізію.

На початку 1918 року Базильський повів «український збірний відділ» в кількості 10 000 багнетів, 500 шабель, 10 гармат і 3 автопанцерників з румунського міста Кимпулунг в Україну.

Після оголошеної Центральною Радою демобілізації більшість козаків і старшин розійшлися по домівках, Базильський рештки дивізії переводить навесні 1918-го до Умані (місця формування у 1914 році). До червня 1918 року — виконувач обов'язків начальника 65-ї піхотної дивізії Армії Української Держави. З 10 липня 1918 року — командир 42-го (згодом 32-го) пішого Сумського полку (колишнього 258-го Кишинівського) 11-ї пішої дивізії Армії Української Держави. Під час протигетьманського повстання Базильський підтримав Директорію. З грудня 1918 року — начальник 11-ї пішої кадрової дивізії.

Численні бої з великими втратами мали такий наслідок, що на

основі 11-ї армії командування сформувало бригаду Південно-Східної групи, комбриг Базильський в квітні 1919 призначений виконувати обов'язки 8-го Катеринославського коша. В цей час певні українські частини зазнали інтернування, але ненадовго, в травні румуни переправили

Гаврило Базильський і його вітальний лист з Великоднем 1921 року. Генерал вважав українські газети й українську культуру ефективною зброєю проти окупантів - не менш потужною від гармат...

козаків на Волинь, однак, порушивши умови, зброї не повернули.

З червня 1919 року — командир 8-ї Запорізької дивізії, яка взяла безпосередню участь в боях за Староконстянтинів, Проскурів, Ярмолинці, Липовець та в наступі на Київ. Генерал Капустянський в спогадах зауважує, що 8-а дивізія в середині серпня біля Липовця полонила пів тисячі червоноармійців-москвитів. 31 серпня дивізія пройшла переможним маршем вулицями Києва...

В перших числах вересня 1919 року 8-а Запорізька дивізія Базильського вирушає напередими ворожим військам, причому довелось битися водночас і проти «червоних» і проти «білих» – Добровольчої армії Денікіна та червоноармійської групи Йони Якіра, яка прорвала фронт.

Під час затяжних і кровопролитних боїв Базильського звалив з ніг тиф, - захворівши, він передав командування дивізією, а його «запорожці» переправили командира на лікування на польську територію. Проскурів тиф змусив Базильського передати командування дивізією, запорожці переправили його у грудні 1919-го на зайняту поляками територію. Та вже у травні-липні 1920 року Базильський знову в строю — командувач Запасових військ Армії УНР, що були перетреновані у 1-шу Кулеметну дивізію, був начальником та інспектором цієї дивізії. З 5 жовтня 1920 року — генерал-хорунжий. На початку вересня призначений заступником командуючого Лівой групи Армії УНР, згодом — начальник 1-ї Запорізької стрілецької дивізії Армії

УНР.

18 листопада переважаючі сили більшовиків змусили Ліву групу полишити Проскурів, а 21 листопада в складі Армії УНР перетнути польський кордон.

1-у Запорізьку дивізію було розміщено в таборі для інтернованих Пикуличі під Перемишлем, де українські командири організували культурно-освітній відділ, видавали друком декілька журналів та газету-тижневик, для жіноцтва діяла студія народної вишивки, яку вела Марія Базильська — дружина генерала — випускниця Смольного інституту. У березні 1921-го організовано табірний кооператив «Запорожець», прибутки від діяльності якого йшли винятково на благодійні цілі.

14 квітня 1921 року Базильський, намагаючись перебувати поза політикою, наказом по табору забороняє вступати військовим до політичних та громадських організацій.

У 2021 році відомий сучасний історик, дослідник Визвольної боротьби Андрій Руккас виявив у архівах надзвичайно цікавий лист-вітання, датований травнем 1921 року і підписаний Гаврилом Базильським.

У 1921-му християни східного обряду відзначали Великдень 1 травня. Святкували тоді Великдень й воїки Армії УНР, інтерновані у польських таборах. Командир 1-ї Запорізької стрілецької дивізії генерал Гаврило Базильський від імені своїх старшин і козаків привітав колег і друзів з 6-ї стрілецької дивізії.

При цьому він висловив побажання, аби «ці великі і святі дні для всіх нас були днями святкування нашої честі та мужності, що так необхідні для продовжування нашої дальньої боротьби за славу і добробут нашої Батьківщини».

Після ліквідації таборів для інтернованих воїків у Каліші ветерани заснували Українську станицю, Базильський входив до складу управи Української станиці, керував культурно-просвітньою роботою. 1925 року став співорганізатором Українського військово-історичного товариства в Каліші. 1929 року за його сприяння викуплено у польського уряду українське кладовище у Каліші. Від 1936 року, як командир 1-ї Запорізької дивізії, входив до Головної Ради «Хреста Симона Петлюри».

Помер 17 жовтня 1937 року, похований у польському Каліші.

На початку ХХ століття «вимушена переселенка» розповіла Парижу про Кам'янку і Шполянщину своїми картинами

Маріамна Лопухіна-Давидова увійшла в історію світового мистецтва як французька художниця українського походження.

Народжена 1871 року у Матусеві на Шполянщині, в маєтку свого дідуся, донського козацького отамана, вона, здавалось б, була приречена на богемне й безтурботне життя. У 1890-х юна дівчина з України вивчає живопис у краіш художників Парижа - в Академії Жуліана та Академії Гранд Шом'єр. Повертаючись в Україну, відвідує бали в Києві, а в сусідній Тимошівці на Кам'янщині – музичні вечори піаніста й композитора Фелікса і Кароля Шимановських, поляків за походженням, чії імена теж увійдуть в історію світової культури. На одному з київських балів Маріамна знайомиться з бравим кавалерійським офіцером, якого зовуть Лев Давидов і невдовзі виходить заміж за цього нащадка бунтівного декабриста з Кам'янки...

Звичне життя зруйнували Перша світова війна, розвал імперій і більшовицький шабаш в окупованій Україні. 1919 року вже відома на той час як успішна карикатуристка, Маріамна опиняється в еміграції – спочатку їде до Франції, а

Ранок Великодня у Матусеві: пасочки зі свічками, сільський люд у святковій одязі – і дівчина з українськими різноколірними стрічками у волоссі – на передньому плані...

потім – у США.

Всі її акварелі й карикатури лишилися у маєтку в Ма-

тусові, розграбованому і спаленому більшовиками, але з часом Маріамна повернеться до малювання. На той час вже з першою сивиною на висках, вона починає малювати для своєї внучки Ірини – щоб маленька могла уявити далеку Україну такою, якою її запам'ятала бабуся. Картини на стінах і палаючий камін зали маєтку в Матусеві; маєток Давидових у Кам'янці (він уцілів донині і відомий як Кам'янський краєзнавчий музей); пікнік у парку; гостини в Матусеві знаменитого за революцією 1905 року попа Гапона, а потім – танці на балу в гостях вже у самого Гапона і освячення пасок на Великдень у Матусеві... В деталях – українська їжа, костюми, обличчя й пейзажі, які супроводжуються текстом з поясненнями, приправленими гумором впереміш із світлим сумом за минулим.

Альбом із 82 акварелей із спрощеними для дитячого сприйняття жанровими сценками про життя в Україні вже у 1980-х роках видадуть друком нащадки Маріамни. Це станеться на острові Лонг-Айленд на південному сході штату Нью-Йорк – і вдало ілюстрований альбом буде видано декількома мовами світу – він пропагуватиме історію України за океаном...

ПЕРШ НІЖ СТАТИ РЕЖИСЕРОМ «КІНГ КОНГА», МЕРІАН КУПЕР БОМБИВ... РОСІЯН ПІД ЧЕРКАСАМИ

Для американського льотчика і митця війни закінчилися лише тоді, коли генерал з Уманщини підписав Акт капітуляції Японії

Андрій КРАВЕЦЬ

9 травня, як День Перемоги... над Москвою

Вперше 9 травня як День Перемоги українці святкували 1920 року – саме в цей день союзні війська генералів Марка Безручка і Едварда Смігла під синьо-жовтими і біло-червоними знаменами марширували на параді Хрещатиком звільненого від ворога Києва...

Навесні 1920 року «більшовицько-руський мір» вилітав з міст і сіл України, як корки з пляшок доброго шампанського. 26 квітня українсько-польські союзні підрозділи ще тільки викидали окупантів з Житомира і Коростеня, а через менш ніж два тижні вже звільнили від ворога столицю. Усі губернські більшовицькі установи терміново дремували з Києва до Черкас – пересидіти нелегку годину.

До середини травня окупаційні війська московитів та їхніх прислужників якщо у чомусь і демонстрували спритність – так це у швидкісній втечі. Іноді у їхніх покинутих штабах на Вінничині, Житомирщині, Київщині українці з поляками заставали не лише кинуту зброю і знамена під портретами Леніна, а й ще гарячі самовари з чаєм. Десять у ті дні ейфорії блискучо-переможного походу глава Польської держави Юзеф Пілсудський вимушений був «на повному серйозі» заспокоювати англійського дипломата Гелфорда Джона Маккіндера – мовляв, брати Москву його і Симона Петлюри хлопці поки що не збираються – бо не знали б, що з нею робити далі.

Насправді, величезний монстр, якого поранили, лише накопичував сили, прагнувши залити кров'ю усю Європу... Віддаючи московським військам наказ переходити у наступ, більшовицький командарм Тухачевський навіть не приховував, що прагне знищення не лише української, а й польської державної незалежності і мріє про диктат під зброєю іншим народам своїх ідей: «По трупу белой Польши идет дорога к всемирному пожару... На наших штыках принесем свободу угнетенному человечеству...» Забігаючи наперед, зазначимо: це був той самий росіянин Міхал Тухачевський, який наступного року застосує хімічну зброю проти повсталих російських селян у Тамбовській губернії. У 1935 році за всі ці «заслуги» Москва зробить його наймолодшим радянським маршалом, а в 1937 році холоднокровно розстріляє за фальшивим звинуваченням у «контрреволюційном заговорі»...

Меріан Купер в мундирі польського пілота та його ескадрилья імені Костюшка у бою

За волю Польщі й України – як «протистояння цивілізації диким варварами»

У бою проти більшовиків відзначився авіапідрозділ, сформований з 16 американських пілотів-добровольців. Їхня 7-а повітряна ескадрилья носила ім'я Тадеуша Костюшка – героя, який свого часу очолив повстання проти Москви за волю Польщі, а до того – брав участь у війні за незалежність США. Разом із колишнім ковбоєм і солдатом Іноземного легіону Седріком Фаунтлером співзасновником ескадрильї став Меріан Купер.

Він мав не менш авантюру натуру, аніж його приятель – вчився на військового моряка, але кинув, бо зайнявся журналістикою, вирішивши, що це цікавіше. У 1916 році вступив до Нацгвардії США і гаявся по південних штатах за невловимим Панчо Вілья, героєм для Мексики і розбійником для США, пісенька про якого під назвою «Кукарача» була відома в усьому світі, але навіть це стало йому нецікавим на фоні новин, які надходили з Європи, де гриміли бої Першої світової. 1917 року, закінчивши льотні курси у Нью-Йорку, 24-річний Меріан Купер вступив добровольцем у американський Експедиційний корпус, який вирушав воювати проти німців. Восени 1918-го його аероплан підбили. Після падіння літака, який спалахнув, витягуючи з палаючої кабіни напарника, отримав тяжкі опіки рук

і потрапив до німецького полону. Втім, на фоні революції, пробув там недовго – вже у листопаді був у Франції. Там здружився з польськими офіцерами – так розпочиналася ідея створення американської ескадрильї у польському війську...

Ескадрилья імені Тадеуша Костюшка створили восени 1919 року, а вже навесні 1920-го вона билася проти більшовиків. Війну за волю України і Польщі від Москви американці сприймали як щось романтичне, схоже на боротьбу їхніх власних предків за свободу США. Як згадував пізніше Купер, «ветерани Світової війни наближалися до фронту зовсім іншого, невідомого. Йшлося про боротьбу з дикими людьми, варварами зі Сходу».

Черги з кулемета і бомби, скинуті з аероплана Меріана Купера і його друзів, зупиняли більшовицькі атаки під Львовом і Баром. Вони відзначилися у битві проти дніпровської флотилії червоних поблизу Трипілля, нищили ворожі військові бази і склади у Житомирі, Радомишлі, Бердичеві, Черкасах... Останні, зокрема, цікавили і як місце перебування більшовицьких владних структур, які, як вже говорилося вище, втекли до Черкас із Києва. Все обірвалося 13 липня у бою під Рівним, коли Купер в одиночку штурмував колону «будьонівців» і його «Альбатрос» отримав порцію кулеметних куль просто в двигун...

У полі, де впав аероплан, в той день

трапилася зустріч двох митців за натурою, яких час змусив воювати – Купера допитав... Ісаак Бабель – письменник, творчість якого пізніше надихала не тільки Паустовського, Ільфа і Петрова, а навіть американця Хемінгуей і аргентинця Борхеса. До речі, і цього борця за становлення радянської влади розстріляли у 1940 році в Москві, звинувативши в «троцькізмі»...

Два фахових журналісти знайшли спільну мову під час того допиту. На запитання російською від єврея Бабеля американець Купер відповідав мішаниною польських слів, які вивчив у війську і українських, які вивчив на вечорницях на березі річки Рось у Білій Церкві, де дислокувалася його частина (навіть пісень українських, хоч і з акцентом, співати вмів). Допомогло і те, що був у чужому светрі з біркою, де було написано «Френк Мошер», тому «об житні» розказував «як Мошер Бабелю» – та ще й вигадав, що сам з робітників Чикаго, як «доказ» показуючи обпалені у авіакатастрофі руки і стверджуючи, що то була виробнича травма на заводі.

Тож замість розстрілу потрапив до тaborу для військовополонених – «як оболванений буржуазний пролетарій», декілька місяців разом з іншими полоненими будували залізницю під Москвою... Втік з полону з другої спроби, через Литву добрався до Варшави і в травні 1921 року отримав з рук Юзефа Пілсудського найвищу нагороду Польщі – орден Віртутті Мілітарі.

Афіша фільму «Кінг Конг» 1933 року

Кінг Конг – величезна мавпа, яка уособила імперські амбіції Москви і Берліна?

Після повернення до США, Меріан Купер знову займався журналістикою, зароблені кошти інвестував у льотну справу і в 1930-32 роках навіть очолив найвідомішу американську авіакомпанію «Pan American».

1930 року, захопившись воєнними спогадами Купера, режисер Леонард Бучковський відзняв перший в історії Польщі фільм про авіацію – «Зоряна ескадрилья». У кінокартині, присвяченій пілотам-добровольцям ескадрильї імені Костюшка, другою центральною лінією сюжету пройшла історія кохання американського льотчика. Його прототипом був Меріан Купер. Варто зазначити, що історія справжнього кохання отримала продовження – син Меріана і його коханої – нині знаний у Польщі і за її межами письменник-детектив Мацей Сломчинський. А от фільм про це кохання і про війну поляків з американцями проти Москви разом з усіма

кіно копіями знищений більшовиками у 1945 році.

А сам Меріан Купер знайшов застосування своєму потягу до пригод у тому ж кінематографі – став режисером і продюсером «Голлівуду». А гучно стартував знаменитою на весь світ кінокартиною «Кінг-Конг». Сюжет про гігантську, майже нездолану горилу, яка трощить хмарочоси у Нью-Йорку, прийшов ветерану війни уві сні... У нестримній агресивній мавпі, здатній знищити цивілізований світ, багато хто з сучасників Купера схильний був бачити двох тиранів – московського Сталіна і берлінського Гітлера. І якщо Гітлер в цей час ще тільки прийшов до влади, то влаштований Сталіним Голодомор вже завершував нищення людей в Україні – землі, за волю якої колись воював Купер. Недаремно ж «Кінг Конг» був першою і останньою стрічкою, у якій Купер виступив у ролі актора – особисто сів за штурвал бойового аероплана,

який вирушив у здавалося б, безнадійний бій проти величезної оскаженої мавпи...

Після «Кінг Конга» Купер зняв ще багато фільмів, два з яких отримали «Оскари» – за спецефекти і режисерську роботу.

В часі Другої світової війни він знов не втримався, щоб не «відволіктися» – очолював штаб Військово-повітряних сил США у Китаї, а потім на Тихому океані. У складі американської делегації був на борту лінкорна «Міссурі» під час підписання Акту капітуляції Японії, у якому від союзних військ-переможців підписався і генерал Кузьма Дерев'янко, українець родом з Косенівки сучасного Уманського району Черкащини...

Першого «Оскара» фільм Купера отримав 1950 року – майже одночасно сам Купер отримав погони бригадного генерала. Весь час Митець і Воїн у ньому так і крокували по життю пліч-о-пліч...

Святий Георгій Переможець - заступник Війська Українського!

Святий Георгій. Святий Юрій. Юрій-Зміборець, Георгій Переможець (від грец. агіос Георгіос) — святий, мученик і воїн, патрон візантійських імператорів, а пізніше і руських - українських князів. Святий Георгій є однією з найвідоміших постатей в християнському світі, його історія надихала митців протягом століть.

Святий Георгій народився у III столітті в Каппадокії. Він походив із князівського роду. Його батько обіймав високу посаду в римському війську, однак незабаром його скарали на смерть за Христа, і мати з дитиною переїхала до свого маєтку в Палестину, у місто Ліди. Вона присвятила життя вихованню сина, навчила його Святому Письму. Часто розповідала про християнських мучеників і про доблесний подвиг його батька. Святий Георгій вступив на військову службу і завдяки своїм здібностям і мужності, виявлених у боях, вже в молодості одержав звання полководця при імператорі Діоклетіані. Він стає радником, супутником, наближеним імператора. Однак, коли Діоклетіан почав гоніння на християн, Святий Георгій не вагаючись відмовився від слави, пошестей і земних благ і встав на захист віри свого батька — християнства.

Міцний, неопорний воїн, він зазнав тяжких мук за сповідання Христа і загинув від них. І за цей подвиг в ім'я віри Церква нарекла його Побідоносцем.

Шанування Святого Георгія почалося з V століття, йому поклонялися, як мученику і воїну. На Русі Святий Георгій відомий з

часів прийняття християнства наприкінці X століття. Він з'явився серед інших християнських святих із Візантії, де шанування його мало вже багатовікову традицію.

Саме з місця особливого шанування Святого Великомученика Георгія Побідоносця почалося хрещення Київської Русі. Святий Рівноапостольний князь Володимир прийняв Святе хрещення в Криму біля Корсуня (Херсонеса) у Георгіївському монастирі.

Особливо багато для утвердження шанування Святого Георгія зробив київський князь Ярослав Мудрий, який прийняв при хрещенні його ім'я. На честь свого святого заступника в 1030 р. він заснує місто Юр'їв (зараз Біла Церква), тобто Георгія місто. У 1037 р. Ярослав починає будівництво Георгіївського монастиря в Києві і зводить у ньому храм, який до наших днів зберігся.

Святий Георгій здавна став покровителем воїнів. Весь православний світ відзначає Юр'їв день, як день захисника Вітчизни. Він є офіційним святом у Грузії, Болгарії, Сербії, Хорватії. Колись широко святкувався, як день захисника Вітчизни і, взагалі, чоловічий день в Україні.

День загибелі Святого Великомученика — 6 травня — відзначається Церквами східного обряду і віднесеній до числа церковних свят. До Георгія звертаються з проханням про здоров'я душевне та тілесне, про родючість землі, про допомогу і заступництво у боротьбі з ворогами рідної землі. Такі численні "обов'язки", очевидно, й забезпечили святому широку славу і поклоніння багатьох народів.

Нехай же Святий Георгій (Юрій) Переможець буде покровителем наших Українських військових захисників нашої рідної України в час важких випробувань і війни, та стане на захист і заступництво нашій славній Україні!

Святий Великомученику Георгію (Юрію) Переможецю моли Бога за нас грішних! Та подай перемогу над ворогом, та мир нашій державі Україні!

**З повагою підготував настоятель Храму святих
Первоверховних Апостолів Петра і Павла
м. Чигирин протоієрей Василь ЦИРІЛЬ**

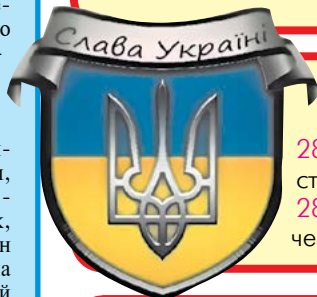
ДЕНЬ В ІСТОРІЇ 25 квітня – 9 травня

25 квітня 1944 р. в урочищі Гурби завершилася битва південної групи УПА-Північ "Богун" та з'єднання "Холодний Яр" УПА-Південь проти військ НКВД та регулярної армії Москви.

26 квітня 1840 р. в Петербурзі вийшло друком перше видання "Кобзаря" Тараса ШЕВЧЕНКА.

26 квітня 1945 р. помер Павло СКОРОПАДСЬКИЙ (на портреті), Гетьман Української Держави.

26 квітня 1989 р. під час мітингу пам'яті жертв Чорнобиля у Львові вперше замайоріли синьо-жовті прапори.

27 квітня 1929 р. загинув холоднорський отаман Яків МАМАЙ-ЩИРИЦЯ.

28 квітня 1915 р. почалися переможні бої Українських січових стрільців проти москвитів на горі Маківці у Карпатах.

28 квітня 1922 р. засновано Українську господарську академію у чеських Подєбрадах.

29 квітня 1648 р. розпочалася битва під Жовтими Водами, переможна для козацького війська гетьмана Богдана ХМЕЛЬНИЦЬКОГО.

29 квітня 1918 р. Чорноморський військовий флот підняв українські прапори.

1 травня 1497 р. мученицькою смертю від рук татар загинув митрополит Київський МАКАРІЙ. Нетлінні мощі Святого покуються у Володимирському соборі столиці.

1 травня 1653 р. Тиміш ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ розгромив молдавсько-семигородське військо під Яссами.

1 травня 1922 р. створено Подільську повстанську групу на чолі з Яковом ОРЛОМ-ГАЛЬЧЕВСЬКИМ.

2 травня 1512 р. князь Костянтин ОСТРОЗЬКИЙ (на портреті) розбив татар під Вишневцем.

3 травня 1873 р. народився Павло СКОРОПАДСЬКИЙ, Гетьман України.

3 травня 1924 р. загинув Микола МІХНОВСЬКИЙ.

3 травня 1946 р. вояки УПА знищили генерал-полковника НКВД Москаленка.

4 травня 1733 р. помер запорозький кошовий отаман Кость ГОРДІЄНКО (на портреті).

4 травня 1838 р. викуплено з кріпацтва Тараса ШЕВЧЕНКА.

5 травня 1877 р. народився Михайло ВОЛОШИН, командант куреня УСС, віце-президент

Союзу українських адвокатів.

5 травня 1898 р. народився Георгій ТКАЧЕНКО, старосвітський кобзар.

5 травня 1917 р. у Києві почався 1-й Всеукраїнський військовий з'їзд.

5 травня 1917 р. створено Український генеральний військовий комітет.

5 травня 1920 р. проголошено автокефалію УПЦ.

6 травня 1920 р. переможно завершився Перший зимовий похід Армії УНР.

7 травня 1840 р. народився Марко КРОПИВНИЦЬКИЙ, драматург, режисер і актор.

7 травня 1900 р. народився Юрій ЛИПА, філософ, поет, лікар УПА.

7 травня 1920 р. війська УНР разом з союзниками-поляками увійшли до Києва, визволеного від московських більшовиків.

8 травня 1945 р. у передмісті Берліна Карлхорсті представники німецького головнокомандування на чолі з генералом Кейтелем підписали акт про беззастережну капітуляцію збройних сил Німеччини; прийняття капітуляції підтвердили підписами представники США, Великобританії, СРСР і Франції.

9 травня 1890 р. народився Кирило ОСЬМАК, президент Української Головної Визвольної Ради.

9 травня 1919 р. Симон ПЕТЛЮРА (на портреті) обраний головою Директорії УНР.

9 травня 1921 р. від московської кулі загинув Кость ПЕСТУШКО (СТЕПОВИЙ-БЛАКИТНИЙ), отаман Степової дивізії.

